

nam debet intelligi dicta auctoritas. qm̄ p̄ remedia
 supradicta: vel similia nō pōt haberi certitudo legē
 Et sic intellige. l. vnicam. C. de p̄se. in v. p̄stan. li.
 xij. vbi dat̄ doctoribz p̄tās interpretandi. Idē etiam
 in iudicijs. iuxta notata in. c. cū sp̄ali. de app. Vi-
 de tñ qd̄ notat Bar. in. l. nō aliter. de le. iij. vbi di-
 cit. q̄ p̄mo debem̄ inspicere qd̄ senserit testator. qz
 ante oia voluntas testatoris dñā. l. cūz vix. C. de
 fideicō. deinde si nō apparet debem̄ inspicere qd̄
 est verisimile. l. si mater. C. de insti. 7 s̄bsti. sub p̄di.
 fac. 7. l. mulier in p̄ncipio. ff. ad tre. Et si nō appa-
 ret qd̄ sit verisimile. tunc inspiciam̄ p̄p̄nā significa-
 tionē verborz. 7 ita loquit̄. d. l. nō alit. vide etiā gl.
 singularē. quā oēs sequūt̄. i. l. tale pactū. S. fi. ff. de
 pac. q̄ dicit. q̄ dispositio facta in vñū casum trahit̄
 ad aliū. de quo si disponentes cogitassent. verisim̄
 idē disposuissent. Et nota hoc. qz facit ad multa.

An autē cōstitutio penalis possit extendi. Rñ.
 glo. in. c. sepe. de tēpo. ordi. li. vij. dicit q̄ cōstitutio
 penalis extendit̄ ad aliū casum q̄ cōphensum. qm̄
 est eadē rō et oīoda silitudo. 7 tunc p̄p̄e non dicit̄
 extensio. Et. d. pe. dicit istā glo. esse singularē. Sed
 Jo. de Imo. dicit. q̄ nō putat istā glo. esse verā. qz
 etiā vbi est eadē rō et oīoda silitudo nō fit extensio
 p̄stōnis penalis. vt notat Joh. an. in regula odia.
 de reg. iij. li. vij. Dñs an. etiā dicit istā glo. non p̄ce-
 dere. lz em̄ dēt oīoda silitudo 7 subsit eadē rō. non
 tñ sit extensio legis penalis. Et ista est conclusio vera
 Hoc p̄bat. c. p̄stōnē. de reg. li. vij. vbi p̄z q̄ consti-
 tutio loquit̄ de p̄dicatoribz 7 minoribz nō hz locū
 in alijs mendicantibz. lz subesset eadē rō. Et p̄ter
 idē p̄tātē rōnis lex progauit ad alios mēdicātes
 hec regula hz multas fallentias. vide gemi. in. d. c.
 sepe. Aliq̄ etiā dicit q̄ fallit qm̄ in statuto. vel lege
 apponit̄ rō exp̄ssa. qz extendit̄ ad cōphensa sub illa
 rōne. nec p̄p̄e dēt extensio. cū id qd̄ est ex rōne legē
 sit ipsa lex. S; istō cōiter n̄ tenet. nisi alia cōcurrat
 fm̄. d. an. Danor. aut̄ in cle. abbates. De rescriptis.
 dicit. q̄ in hac materia extensionis Jo. an. sicut sibi
 multū contrarius in glo. suis. naz in. c. dispendia.
 de rescriptis. li. vij. dicit q̄ hz locū dispositio p̄ idē
 p̄tātē rōnis. s; non pena. Aliter tñ sentit in cle. p̄-
 ma. de elec. Hoc panor. Et sic videt̄ posse cōcludi
 q̄ in hoc non potest dari certa regula. vide tamen
 Danor. in. c. ex tenore. q̄ si. sint le. vbi dicit fm̄ Jo.
 an. q̄ cōstitutio penalis debet 7 potest extendi 7
 largo modo interpretari qm̄ emanat. vt euitent̄ peri-
 cula animarum.

Avaricia. Dtrū sit peccatuz mor-
 tale. Rñ. fm̄ Tho. se-
 cunda sede. q. c. viij. Avaricia pōt acci-
 pi dupl̄. Vno modo q̄ aliq̄s accipiat
 vel retineat iniuste res alienas. qd̄ p̄tinet ad rapi-
 nam vel ad furtum. 7 sic ex suo genere est mortale.
 Contingit tñ in hoc casu q̄ est veniale. p̄pter imp-
 fectionē actus sicut de furto. Alio modo potest ac-
 cipi avaricia fm̄ q̄ importat inordinatū amorē di-
 uitiaz q̄ si intm̄ crescat q̄ p̄ferat̄ charitati. vt. s. p̄
 amorē diuitiaz aliq̄s non vereat̄ facere s; amorē
 dei et p̄ximi. tūc erit peccatū mortale. Si autē in-
 ordinatio amoris in hoc cōsistat. vt. s. homo q̄uis

supflue diuitias amet. nō p̄ferat̄ eaz amorē amorē
 diuino. s. q̄ p̄pter diuitias non velit aliqd̄ facere s;
 deū et p̄ximū. sic est peccatū veniale.

Mercatio sit licita. Rñ. Alex. de ales. dicit
 q̄ non licet nisi p̄pter duo. Primo p̄pter necessita-
 tem. vt valeat satisfacere sibi et sue familie fm̄ de-
 centiā status sui. Secōdo p̄pter pietatez. s. vt lucret
 ad distribuendū pauperibz vel ad alias pias cau-
 sas. tunc licita est. Mercari vō p̄pter substantiaz
 cumulandā non licet. An aut̄ sit p̄ctm̄ mortale. dic
 vt p̄xime dictum est fm̄ Tho. vix q̄ si ista inordi-
 natio et cupiditas diuitiaz intm̄ crescat q̄ sit para-
 tus facere s; amorē dei et p̄ximi. sic est mortale. Si
 autē non p̄feratur ista inordinatio charitati dei et
 p̄ximi. nec p̄ hoc aliqd̄ mortale committeret. sic est
 veniale. quia sic non dicit̄ ponere finem vltimū in
 diuitijs.

principioe licita
 mercari

Baptismus. j. quo ad substan-
 tiam 7 formam
 quid est. Rñ. fm̄ directōnā. li. j. ti. iij. q̄
 est ablutio exterior. cū certa forma verbo-
 rum. sine quo nemo saluari pōt. De cui? sba sunt
 tria. s. materia clemēt. forma verbi. 7 intentio mi-
 nistri copulans formā materie. Dñ Aug. Accedit
 verbū ad elementū et fit sac̄m. j. q. j. detrahe.

Baptismi forma hec est. Ego te baptizo in noīe
 patris et filij 7 sp̄s sancti. extra de hap. ca. j. vbi ex
 dicto. c. iuncta glo. dicit panor. q̄ vbi aliqua verba
 sunt de forma s̄bali alicui? actus. omisso alicuius
 ybriciat totū actū. sec? vbi omittent̄ aliq̄ verba
 q̄ nō sunt de substantia. s; de solemnitate vtputa. si
 p̄byter omittet cathecismū vel salis impositio-
 nem vel vñctiones et hm̄oi. de conse. di. iij. mulier
 nec p̄pter hoc debet reiterari baptisimus. tñ si in-
 fans supuueret debent suppleri p̄ sacerdotē q̄ fue-
 runt omissa.

Sed quid si mutetur forma. Rñ. dicit Dir. vbi s;
 q̄ non licet. imo intm̄ seruanda est q̄ non licet eā
 etiā p̄ verba equipollentia mutare. Itē non debet
 aliqd̄ verbū vulgariter. vel literaliter p̄ponere vel
 inferre. vel postponē in forma. intēdēs illd̄ esse de
 forma. et sine ipso. non esse formaz. verbi grā. Ego
 sacerdos baptizo te Johannē rē. vel ego baptizo
 te in noīe. p. et. f. et. ff. et iohānis. Alis aut̄ si non cre-
 dit illā formā vel additū esse de forma. s; ex simpli-
 citate vel denotione. p̄dicta adderet. non nocet.

Quid si dicat̄ in no. trinitatis vel xp̄i. Rñ. glo.
 in. c. j. extra eo. dicit. q̄ teneret baptisimus. q̄ olim
 sic baptizabantur. vt in. c. a quodā. de conse. dist.
 iij. Sed panor. dicit q̄ doc. in hoc communiter te-
 nent contrarium. qz hodie fuit mutata illa forma.
 Similiter non est baptisim? si dicat̄ in no. genito-
 ris et geniti et p̄cedentis ab vtroqz. qz genitor non
 significat p̄ionā patris. sicut ypostalim̄ iusistentē
 sed p̄ modū actus. 7 ideo non est eadē significatio
 q̄uis autē non sit eadē vox in greco et in latino. tñ
 est eadē significatio. Vnde et in quibet lingua. illa
 p̄tin eanad formā. que principalis sunt instituta
 ad significandū p̄ionas illas.

Quid si subtrahat̄ aliquid. Rñ. dicit. Ri. in. iij.
 di. iij. q̄ si subtrahat̄ aliquid de essentia forme non

qm̄ avaricia ē p̄m̄ mortale

Baptismus. ij.

remanet virtus baptismi. Et q̄ tota ista pars. In noie p̄is et filij et sp̄s sancti. p̄ quā exprimit p̄ncipalis baptizans et sanctificat̄ elementū. est de essentia forme. Ideo si de hoc subtrahat̄ aliqd̄ nō remanet virt̄ baptismi. In illa aut̄ pte forme. q̄ est. Ego baptizo te. sunt aliq̄ p̄tinentia ad essentia forme. s. exp̄ssio actus baptizandi. et p̄sone baptizate. Vñ si aliqd̄ p̄dictor̄ subtrahat̄. non remanet virtus baptismi. Exp̄ssio autē ministri. nō videt̄ de essentia forme quā x̄ps tradidit in baptismi institutione. q̄ a ministro baptismi nō h̄z virtutē. Vnde greci p̄sonam ministri nō exprimit̄. et t̄m vere baptizāt. Sed auctoritate ecclesie exprimit̄ baptizando ministri p̄sonā ad maiorē exp̄ssionē. Vñ si baptizās eā nō exp̄meret. nō p̄ hoc tolleret̄ virt̄ baptismi. Sed grauit̄ peccaret. q̄ institutio ecclesie obligat baptizantem.

¶ Quid si verba pferantur corrupte. R̄ndit R̄i. vbi s̄. q̄ si corruptio verbor̄ sit talis q̄ nō remaneat eadē significatio. nec fm̄ institutionē p̄me impositionis. nec fm̄ accomodationē vsus. impeditur virtus baptismi. Si aut̄ sit talis q̄ q̄uis nō remaneat significatio fm̄ institutionē p̄me impōnis. s̄ remaneat. fm̄ accomodationē vsus. videt̄ tunc si nō fiat talis corruptio. ex malicia vel derisione. sed p̄pter imperitiā illi⁹ lingue in q̄ baptizat. vel p̄pter aliqd̄ impedimentū lingue. non p̄pter hoc impedit̄ virt̄ baptismi. Idē tenet̄ panoz. in. c. licz. extra eo. vbi cōcludit fm̄ doc. sufficere. si forma intellectual̄ est seruata. s̄ nō quo ad corticē. vt p̄z in mulieribz. q̄bus in necessitate p̄mittit̄ baptizare. et aliquādo baptizant per nomina vulgaria. nec falsa latinitas viciat.

¶ Quid si fiat interruptio. R̄ndit R̄i. vbi s̄. q̄ cuz actus baptizandi sit actus vn̄ si fiat interpositio talis que corrupat̄ vnitatem actus. et maxime si corrupat̄ continuitatem int̄tionis baptizantis nō remanet virt̄ baptismi. Vñ si baptizās. postq̄ dixit. Ego baptizo te. In noie p̄is. int̄ponat vnā longā narrationē. vel vadat ad faciendū aliqd̄ negociū. et postea dicat. et si. et s̄. nō est puer baptizat⁹. Si aut̄ interpositio sit modica. Ita sc̄z q̄ nō discontinuet intentionē baptizantis. neq̄ actū fm̄ cōem vsū. et interpositū non sit forme corruptiū. non p̄pter hoc impedit̄ virtus baptismi. Vnde si baptizans postq̄ incepit actū dicat. taceatis. vel huiusmodi. et postea pficiat. non p̄pter hoc impedit̄ virtus baptismi.

¶ Quid aut̄ si fiat transpositio. R̄ndit R̄i. vbi s̄. q̄ si fiat talis transpositio q̄ mutet sensum ord̄nis. quē h̄z ex vi ord̄inis verbor̄. impeditur virtus baptismi. vt si dicat̄. Ego p̄is et filij baptizo te in nomine sp̄s sancti. q̄ ex vi ord̄inis verbor̄ nō est sensus q̄ ego baptizem te. s̄ aliqd̄ in te. p̄ nomē pat̄r̄ et c̄. Si autē transpositio non mutat̄ significationē ord̄inis. quā h̄z ex vi ord̄inis verbor̄. tūc dico q̄ si non fiat ex malicia. s̄ ex ignorātia. non impeditur virtus baptismi. Si autē fiat ex malicia. impeditur virtus baptismi. p̄pter defectū intentionis in baptizante. quia formā ecclesie intendit mutare.

Baptismus. ij. Quo ad materiam. Vtrum aqua p̄mixta possit esse cōueniēs materia baptismi. R̄ndit Tho. in. iij. di. iij.

Permixtio p̄t esse duplex. Vna q̄ tollit sp̄m sc̄z q̄ p̄ alterationē trāsit in aliā sp̄m. sicut p̄ putrefactionē aliquā vel digestionē transit in vinum. aut etiā p̄ additionē tantā alterius liquo. q̄ quo soluat̄ sp̄s aque. Sicut si par̄ aq̄ multo vino admisceat̄. Aliā est p̄mixtio q̄ nō tollit sp̄m. sicut cuz alterat̄ aqua. fm̄ aliqd̄ accidēs. et manet sp̄s. vt in aq̄ calefacta. vel q̄ aque addit̄ aliquid qd̄ illi non commiscetur. sicut si aliq̄ solida ponant̄ in aq̄. vel si sit cōmiscibile. sicut aliqd̄ humidū t̄m est tāparue quantitatis q̄ in aquā penit̄ conuertit̄. In aqua q̄ p̄mo modo p̄mixta non p̄t fieri baptismus. q̄ itz non est aq̄. In p̄mixta v̄o sc̄do modo p̄t fieri. vñ in aq̄ maris bene potest fieri. similē in lixurio et in aquis sulfureis. et in alijs q̄ ex terra p̄ quā trāsleunt non mutant̄ in aliaz sp̄m. Adde etiam qd̄ notar̄ R̄i. in. iij. di. iij. q̄ aq̄ paludosa p̄t esse cōueniēs materia baptismi. q̄ q̄uis in q̄net corpus accident̄ taliter. p̄pter eius p̄fusionē cū immūdicijis grossis. t̄m in ea salua sp̄s aque. cui ex sua natura p̄ se conuenit̄ habitas ad abluendū. et etiā aliquo modo remanet in ea. actu. p̄prietas ablutiua. qd̄ ideo dico. q̄ si in aqua nullo modo remaneret. actu. p̄prietas ablutiua. vt in glacie. grandine. et niue. q̄ diu sic disposita est. non p̄t in ea celebrari baptismus nec etiā in luto. q̄ in eo non manet salua sp̄s aq̄. In vna et ceruicia. cū non maneat. salua sp̄s aq̄. nō sunt debita materia baptismi. nec salua. extra eo. non vt apponeres. Itē nulla artificialis aq̄ est materia baptismi. q̄ x̄ps non instituit̄ baptismus in aq̄ artificiali. s̄ in naturali t̄m. q̄ baptismus institutus fuit vt sac̄m necessitatis q̄tū ad oēs. Et ideo x̄ps ip̄m instituire noluit. nisi in aq̄ q̄ faciliter posset haberi et cōiter ab omnibz tā pauperibus q̄ diuitibus. quod non est verū de aliqua aqua. nisi de naturali.

¶ Prohibitū ē. vt nō fiat baptismus. nisi in crisma te nouo. s. illius ani. p̄ter q̄ in articulo mortis. et p̄nitur sacerdos si cōtrafecerit. de p̄se. di. iij. si quis de alio. Idē intelligendū de cōfirmatione. et tanto magis q̄nto p̄firmatio est minoris necessitatis. q̄ baptismus.

Baptismus. iij. Quo ad ministrū q̄s potest baptizare. Dic. fm̄ theologos et canonistas. in. c. si quis. extra eo. q̄ pp̄ue hoc officiū p̄tinet ad sacerdotē. vñ necessitate non instante etiā dyacon⁹ baptizare nō dz. Similr̄ nec simplex clericus baptizare dz p̄tē p̄ter bytero. nec laycus p̄sente clerico. nec mulier p̄sente viro. de p̄se. di. iij. c. constat. et dyabo caplis sequētibz. Sz in necessitate q̄libet p̄t baptizare. siue vir siue mulier. ordinat⁹ siue nō ordinatus. fidelis et infidelis. dūmō habeat̄ int̄tionē baptizandi. et seruet̄ formā ecclesie. vñ etsi nō credat̄ sac̄m baptismale. nec aliqd̄ sp̄uale ibi fieri. dūmō in genere int̄dat̄ facere qd̄ qd̄ facit ecclesia. baptismus est.

Aqua artificialis nō ē materia baptismi

falsa latinitas nō viciat baptism⁹

interruptio verbor̄

An baptismus tradi possit a malis ministris.
Rñ. fm Ri. in. iij. di. v. q. ab hoie malo: ver? pōt
 tradi baptis? ita q. q. tuz ad ea q. sunt essentialia
 sacro. nō plus p. ficit datus baptis? a bono mini
 stro: q. a malo. q. baptis? nō hz suaz efficacā a
 ministro: s. a deo. vñ de p. se. di. iij. baptis? dicit.
Non timeo adulterū. ebriosum. homicidā. q. co-
lumbā attendo p. quā mibi dī. hic est q. baptizat.
Ideo bonitas ministri nō est de necessitate sed de
congruentia.

Sed qd si sacerdos nolit baptizare nisi dato si-
bi aliq. p. cio: Dic vt. j. Symonia pmo.

Utrū malus minister peccet mortalit. baptizan-
do. Dic fm Ri. vbi s. Aut baptizat cū solennitate
et vt minister ecclesie. tūc peccat mortalit. si petriū
recolit nec penitet. Aut baptizat in articulo necessi-
tatis sicut vetula. et non peccat.

Utrū q. scient recipit sacm. baptis? a ministro
malo. peccet mortalit. Rñ. fm Ri. vbi s. cum ba-
p. tismus sit sacm. necessitatis ad salutē. In necessi-
tatis articulo licitū est ipm. recipere a q. cūq. hoie
q. tūcūq. malo: cuiuscūq. sit conditionis t. sexus.
Excepto aut. necessitat. articulo scipiēs baptis? mū
scienter ab hoie malo p. ciso ab ecclesia simpliciter vel
ad tps. peccat mortalit. q. q. tū in se est cōtēpnibīlē
reddidit sniam ecclesie: qd. scienter: sine petō mortali
non pōt fieri. Si aut. recipiat scient. ab hoie malo.
nō p. ciso ab ecclesia simplr. vel ad tps. non peccat.
maxime si suscipiat a tali q. hoc sibi. cōferre tenetur
ex officio. nullus est peccat in recipiēdo. qd. sibi ab
alio debitū est. de hoc tū t. alijs sacris facta est ma-
gna modificatio. p. extrauagantē factā in p. cilio ba-
silice. quā vide. j. ex cōmunicatio. vj.

Utrū melior sit baptis? qui conferē a bono:
Rñ. fm doc. q. eq. l. est ab utroq. q. tū ad substā-
tiales effectus. s. tū cū effectū p. ncipali. pōt aliquid
plus cōferri ex merito baptizātis. Sed hic est effe-
ctus accidentalis.

Utrū idē possit baptizare seipm. Rñ. q. non. p.
ter. extra eo. c. debitu. vbi dī q. int. baptizatū t. ba-
p. tizantē debet esse distinctio.

Utrū bonus angelus possit baptizare. Rñ. fm
Ri. in. iij. di. v. q. de lege cōi non puenit ange-
lo baptizandi ptās. q. tū nunq. bon? angelus ba-
p. tizaret nisi ex spāli mādato dñi. ideo si certū esset
q. bon? angelus aliquē baptizasset. ille nō esset re-
baptizandus. vnde basilica quaz. dedicauit sanct?
michael in monte gargano. nō fuit postea ab hoc
dedicata.

Utrū in baptizante req. ratur intētio. Rñ. fm
Ri. in. iij. di. vj. q. ad hoc vt verus cōferatur ba-
p. tismus necessaria est baptizantis intentio. qñ em
aliq. plura p. currūt ad aliquē vñū effectū. oportet
q. aliquo mō vniāt. Ad sanctificationē aut. illius
q. baptizat. req. rnt ablutio exterior. t. verba q. realit.
vniata nō sunt. Requirit etiā baptizans. t. ido ne-
cessaria est intētio baptizātis p. quā ablutio. t. vba
intentionalit. p. iungant int. se. t. cū q. baptizat. et oia
ista cū fine q. ē purgatō illi? q. baptizat.

Utrū actualis intētio req. ratur in baptizante.
Rñ. fm Sco. q. p. ter intentionē actualem. t. babi

tuale necesse est ponere mediā. p. bat. Si q. s. in p. n
 cipio intendēs dicere nullam. postea autē ad alia
 distrahat. tūc nō hz intētionē actuālē. dñi est distra
 ctus. nec tū hz intētionē virtualē. q. etiā domiēs
 talē hz. Requirit q. media. s. intētio virtualis. quia
 in v. tute illi? intētionis p. us habite actualiter facit
 oia q. facit. tanq. ex radice. Sic in. p. posito. In ba
 ptizante nō sufficit sola intētio habitualis. nec req.
 ritur semp. intētio actualis. q. nō obligat deus ho
 minē ad impossibile vel nimis difficile cuiusmodi
 est nō distrahi. s. sufficit intētio virtualis.

Quid si q. s. putet baptizare puez. cui imponit
nomē. petrus. t. est puella. Rñ. fm Ido. q. aut in-
tendit baptizare psonā cuiuscūq. sexus sit. t. est ba-
p. tizata. aut intēdit baptizare marē tñ. t. sic non ē
baptizata. aut simplr. baptizat. t. est baptizata.

Quid de baptizante ex ioco. Dic q. si hēbat intē
tionē baptizandi est baptizat? als. secus.

Quid autē in dubio? Alstē. dicit. hunc esse re-
baptizandū sub cōditione t.

Utrū plures possint vnuz baptizare. Rñ. fm
Ri. in. iij. di. iij. q. de necessitate vni? actus bap-
tizandi est ministri vnitatis. ad vitandū pctm. ex pte
baptizantis. nisi forte in casu necessarij essent plures
ad puez. abluendū. nō est aut. de necessitate ad
efficaciā sacri. Modus em. expmendi baptizandi
actū. t. p. sone ministri exp. sio. sunt ex traditōne ec-
clesie. vñ nō videt. efficacie sacri repugnare pueri
a plurib. simul ablu. s. fieri nō debeat nisi in ma-
gna necessitate. Et cū baptizātes dicunt. Nos ba-
p. tizam? nō ē sensus. Ego baptizo. t. ego baptizo.
Sed est sensus. Ego t. iste baptizam? Nec ē verū
q. omne plurale geminat suū singulare. vt in plura-
li p. me p. sone. S. bene est vez. de plurali scde. t. ter-
cie p. sone. hec Ri. Idē dicendū qñ vnus baptizat
plures. dicēdo ego vos baptizo. baptizati sunt.

Baptismus. iij. Quo ad su-
scipientes. vtz. oēs hoies fuerint obliga-
ti ad susceptionē sacri post xpi. resurrecti-
onem. Rñ. fm Ri. in. iij. di. iij. q. non oēs hoies
fuerūt obligati ad susceptionē baptis? statim post
xpi. resurrectionē. Nullus em. tenet. de necessitate
obf. uare legē anteq. p. mulgata sit. nec etiā post. p-
mulgationē q. usq. sibi innotescat. nisi defectus ei?
sit in cā q. re nō statim innotuit sibi. p. mulgatio le-
gis. lex aut. de necessitate suscipiēdi baptis? mū. non
statim fuit post xpi. resurrectionē. p. mulgata. q. nō
statim dixit illud verbū. Mar. vltimo. Ite docete
oēs gentes t. illa aut. p. mulgatio nō fuit oib. no-
ta. t. tñ fuerūt multi. q. defect? nō fuit in cā tarda-
tionis illi? noticie. Sed postq. ei? p. mulgatio fuit
diffusa p. vniuersum orbē. oēs fuerunt obligati ad
baptis? mū susceptionē. Et etiā tā instificati qui ba-
p. tismū nō susceperūt. tenēt. ad baptis? mū. q. q. uis
aliq. lex constituat. p. ter ea q. accidūt. vt in plurib.
si tñ generalit. lata est. nō tñ tenent. ad ei? obserua-
tionē habētes illud. p. t. qd. est lata. s. etiā nō habē-
tes. q. nō solā baptis? mū institut? est. p. ter peccatū
originale delendū. s. etiā secundario ob fideliū ab
infidelib. distinctionē.

Baptismus. iij.

¶ *Utrū puer in vtero matris existens possit baptizari.* **Rñ.** si totalit̄ tal' puer ē in vtero mris. nec de eo apparet aliqd̄ mēbz. nec eius ps. tunc baptizari non pōt. q̄ talis deo notus est nō ecclesie. nec subijci pōt opationi ministrorū ecclesie. nec mater viua scindi d̄z vt puer nasci possiet baptizari. quia nō sunt faciēda mala. vt veniāt bona. deberet autē scindi. si iaz defuncta esset. vt. ff. de inoffi. te. l. posthumus. **¶** *Quā autē apparet aliqd̄ mēbz. et nō est plene nat' expectāda est totalis egressio nisi piculum mortis imineat. seu timeat. naz in tali casu egressa pre pncipali. s. capite: baptizari d̄z.* **Idē** dic de alijs mēbz. vt manu et pede. **fm** Inno. nā fm eum de necessitate non requirit̄ immersio h̄ satis est q̄ baptizans effūdat aquā sup corpore baptizādo: lauādo totū corpus: vel maiorē ptē: vel saltez caput. **Dicit** etiā sufficere. q̄ scintilla aq̄. p̄iecta a baptizāte: tangat corpus baptizati. **Rñ** est **fm** eundē Inno. q̄ licet in verbis sit tradita certa et sbalis forma. non tū in facto. **Sola** etiā intentio est de sba baptismi. vnde sufficit q̄ baptizans effundat aquā sup baptizando q̄ntūcūq; modicā. nā q̄q; posset contingere ppter debilitatē baptizātis et grauitatē baptizati. q̄ nō posset illū sustentare manibz et mergere illū in aquā. **Et** Inno. loquit̄ et. ā in puero totaliter egresso ex vtero matris. **Et** dicit panor. in c. debitu. extra eo. q̄ opinio Inno. facit p infantibz q̄ sunt multū debiles. vt nō immergant in aquaz neq; lauet̄ totū corpus. ne incurrat̄ piculū mort'. **¶** *Do. tū dicit tutius esse: vt in verbis et in fact' obseruet̄ p̄suetudo loci. vt in c. de trina. de p̄se. di. iij. vbi d̄z q̄ loci p̄suetudo. obseruari d̄z. siue fiat trina immersio siue vnica.* **¶** *Si tū puer in vtero existens. cui' aliq' ps apparet et baptizata fuerit. Si postea moriat̄. sepeliri d̄z in sacrato. ex quo tā solēnis doc. vt Inno. dicit talē puer esse baptizātū.* **Idē** tenet panor. **¶** *Si tū talis puer supuineret. ad habūdantē cautelā consulo vt baptizet̄. itez: sub cōditione tū.* **¶** *Et p̄ p̄dicta soluit̄ q̄stio singularis q̄ fuit. de facto.* **¶** *Quidā deferens puer. ad baptizandū ad ecclesiā valde remotā. vidēs in puero signa mortis. nec habens secū aquā. p̄iecit eū in vno puteo. dicēdo: ego te baptizo.* **In** noie p̄ris rē. nunq̄d iste sit baptizatus vt sic possit sepeliri in cymiterio ecclesiastico. **¶** *Quidā lector theologie de ordine p̄dicato: d̄z dixit q̄ nō. Sed vt refert ab. multi canoniste fuerit illi detestati. q̄ non desinit in hoc casu nec verbz. nec elementū. Sed postea ipse abbas cōsuluit magistrum suū. qui rñdit q̄ non erat baptizatus. Et sic conco: dant̄ euz iudicio illius magistri motus. quia in baptismo nō solū requirit̄ immersio. h̄ etiā eleuatio ab aquis in signū resurrectionis xp̄i. d. c. de trina. Sed dicit panor. q̄ hec ratio apud eū nō concludit. q̄ vt dictū est supra de necessitate nō requiritur immersio. et per consequens nec eleuatio. vnde credit q̄ si posset constare q̄ puer vixerit. q̄ diu baptismus fuerit ppletus. q̄ satis dicat̄ baptizatus. Sed q̄ posset deficere in via. anteq̄ baptizaretur. posset sustentari alia opinio.* **¶** *Sed pone q̄ iste paruulus dū ad baptismū defertur ab infideli interficit̄: nunq̄d saluabit̄. Re-*

spondit asteñ. li. iij. ti. vj. q̄ nullus puulus saluaf̄ q̄tū est de lege cōmuni. nisi virtute sacramēti. non quia puulus teneat̄ ex p̄cepto. h̄ quia sine sacramēto vel aliquo qd̄ equipolleat deus nō disposuit dare gratiā. **¶** *Si vō puulus ppter hoc solū occisus est a p̄secutore. cū portaret̄ ad baptizandū ne baptizaretur. morit̄ p baptismū ideo in sanguine suo p̄ie credit̄ baptizatus.* **¶** *Si autē alia de causa occiditur q̄tūcūq; deferat̄ ad baptismū. damnabit̄.*

¶ *Circa tū p̄dicta sciendū. q̄ triplex est baptismus. scz fluminis. fluminis. et sanguinis. In baptismō fluminis vel in re vel in p̄posito si haberi nō possit in re. fit salus. In quantū est de virtute eius. Baptismo vō fluminis fit salus adulto. dū tamen baptismus fluminis sit in p̄posito. de conse. dist. iij. baptismus. et de p̄sby. non bap. apostolicam. Vbi etiā habet̄ q̄ credens se baptizātū. lz non sit baptizatus nihilomin' si decebat̄ saluaf̄. Paruulo autē non fit salus p baptismū fluminis. nisi de p̄uilegio specialī. Et patz de sanctificato in vtero. quia non habet̄ vsum liberi arbitrij. Baptismo autem sanguinis fit salus vtriq; .s. adulto et paruulo. Et hoc si fit ppter deū.*

¶ *Utrū sanctificat̄ in vtero teneat̄ ad baptismū* **Rñdit** Asteñ. q̄ sic. sicut patet p̄ Johannē q̄ dixit se a xp̄o debere baptizari. **¶** *Et hoc quidē non ppter indigentia remediū. h̄ ppter impressionē caracteris et huiusmodi.*

¶ *Utrū apostoli fuerint baptizati.* **Rñdit** asteñ. q̄ sic. p̄ glo. Jo. xij.

¶ *Utrū puer existens adhuc in vtero matris regenerari possit baptismō sanguis: Rñdit* asteñ. quidā dicunt. q̄ nullo modo. nec p̄ effusionē sanguinis nec p̄ aliam viā de lege cōmuni potest puer in vtero matris a peccato purgari. **¶** *Alijs autē videtur p̄ie dicendum. q̄ licet puer in vtero matris baptismō aque baptizari nō possit. quia nō potest ipsum sensibile sacramētū suscipere. et ecclesie ignotus est. quia tamē ad ipm̄ effusio sanguinis puenire potest. et deo notus est. qui pncipaliter baptizari ideo p̄ effusionē sanguinis illatā per fidem. potest ab originali peccato purgari. vnde illud Augustini. li. de baptismō paruulorū. Qui natus non fuerit non potest renasci. Intelligendū est de regeneratione baptismi aq̄. Idē Rñ.*

¶ *Infans expositus. si nullū signū vel testimoniū apparet q̄ baptizatus sit. baptizari debet sub cōditione hac. si nō es baptizatus rē.*

¶ *Quid fiet quando nascit̄ monstrū. Rñ. aut certum est esse duas animas rōnales. aut nō. certum est autē si sunt duo capita et duo colla. et duo pectora. quia erunt p̄ cōsequens duo corda. Et sic sunt baptizandi vt duo. Et quis p̄sumatur q̄ plures possint simul baptizari. dicendo: ego vos baptizo tutius tamē est eos baptizare sigillatim. Si vō dubium est. vtrum sint due anime. tunc primo baptizandus est vnus. postea potest alter baptizari sub cōditione. Sic. Si non es baptizatus. ego te baptizo rē.*

¶ *Utrū in eo qui est baptizandus requiratur intentio et volūtas. Rñ. fm pe. Suscipiētū baptismū*

nō b̄le

nō

nō

nō

tres sunt differentie. Quidam enim nunquam habuerunt usum rationis. ut parvuli. et perpetuo furiosi. et in his non requiritur voluntas. Quidam vero aliquando habuerunt. sed tunc non habeant. et in his in necessitate sufficit antecedens voluntas. Itaque amens et dormiens si ante furiam vel dormitionem habebat contrariam voluntatem. non recipiunt sacramentum. Si autem habuerunt positum. et hoc per signa aliquando innotuit. tunc in articulo necessitatis debet baptizari. etiam si furiosus tunc contradiceret. Si tamen necessitas tunc non sit. debet expectari lucidum intervallum: vel vigilia dormientis. Quidam vero habent usum rationis tunc cum baptizantur. et in his requiritur contritio et devotio ad percipiendum rem sacri. et intentio et voluntas ad percipiendum sacramentum. Nec tamen requiritur voluntas absoluta recipiendi quod ecclesia confert. sed quatenus sufficit voluntas coacta. Et si sit coactio sufficiens. et ex toto ab extra. ut cum aliquis reclamans immergitur violenter. talis nec sacramentum suscipit. nec re sacramenti. Si autem sit coactio inducens sicut minis vel flagellis. Ita quod potius ipse eligat baptismum suscipere. quam talia pati. suscipit sacramentum. sed non rem sacramenti. hoc probant. xv. di. de iudeis. et extra de bapt. maiores.

Utrum in eo qui debet baptizari requiratur fides. R. in fm. De. In pueris et naturaliter stultis et hominibus qui per se non possunt credere. non requiritur fides propria. sufficit aliena. In aliis vero requiritur fides propria. non quidem ad susceptionem sacri. quia etiam sine ea recipere character. sed quantum ad susceptionem rei sacramentum. i. gratie.

Baptismus iterari non debet. i. q. j. quod quidam. Pena autem iterantis. fm. leges est ultimum supplicium. Et ne sanctum bapt. l. ij. fm. de canonibus. tales non possunt promoveri. siue scienter rebaptizati sint. siue ignoranter. Et postquam sciuerint ratum habuerunt. l. di. confirmandum. Alii vero qui ignorant rebaptizati fuerunt. ut infantes vel coacti absolute possunt promoveri fm. quosdam de iure. fm. alios quod tutius est de dispensatione. de pse. di. iij. q. bis. Item clerici iterantes baptismum deponendi sunt. ar. c. eos. r. c. q. bis. de conse. di. iij. Layci vero grauius penis plectendi sunt. ut ibi. Si vero dubitet. an aliquis baptizatus fuerit. baptizetur sic. Si es baptizatus non te baptizo. Si non es baptizatus ego te baptizo. In nomine patris. et extra de bapt. c. ij.

Utrum iudeus vel paganus petit baptismum. An statim baptizandus sit. R. si periculum est in mora. ut quod baptizandus timet ne alij infideles si hoc senserint interficiant eum vel aliter impediunt. quatenus est baptizandus. de pse. di. iij. ne quod absit. Sed si periculum non adsit. tunc per vii. menses vel alio termino arbitrario debet differri. et in cathecuminos teneri. de conse. di. iij. iudei. r. c. se.

Quid si non baptizatus promoueat in sacerdotem et episcopum. et postmodum celebret et multos ordinat. R. in panor. in. c. si quis. de pse. non bapt. dicit quod defectus sacri baptizantis impedit impressionem characteris aliorum sacrorum. quia baptismus est ianua omnium sacrorum. Et per se non nec conficere. nec absoluere. nec etiam ordinare potest. Die tamen credendum est: quod aie saluentur propter fides sacri. et propter hoc glo. singularis. in. c. apostolicam

de pse. non bapt. dat singulari limitationem ad l. barbarius. ff. de offi. pto. r. ad. s. v. q. vij. In quibus notatur quod error seu opinio facit valere gesta. Ita enim procedunt in dependentibus a iurisdictione. non autem in dependentibus ab ordine seu alijs sacralibus. In his enim attenditur veritas. et non opinio. De hac materia vide. j. Confessio. ij. in. fi. Quid autem si ordinatus ab isto: quod eorum opinioni habebat. per episcopum non velit amplius ordinari. R. d. an. dicit se credere istum compelli debere ad suscipiendum ordinem sacrum propter intentionem suam: quam semel habuit. Jo. an. dicit quod remanebit laicus. Et licite non deberet habere in matrimonium. quia tacite videtur vouisse continentiam. tamen si probat. tenet in matrimonium. cum illud votum non fuerit solenne: et quod vere non recepit sacramentum ordinis. Et quod infert panor. in. d. c. si quis. quod ad solennizandum votum non sufficit opinio et credulitas. sed quod vere subsequatur sacerdos ordo. vel ingressus religionis. ut. c. unico. de voto. li. vj.

Baptismus. v. Quo ad tempus. Utrum aliquod tempus determinatum sit ad baptismum. R. quantum ad substantiam sacri non est aliquod tempus determinatum. immo quilibet die et hora celebrari potest. Quo vero ad solemnitatem: ecclesia habet duplex tempus. scilicet sabbatum pasche et sabbatum penthecostes.

Utrum baptismus debeat per aliquod tempus differri. R. in fm. doc. magis laudabile est quod puer quatenus fieri potest baptizetur. Primo quod interim puer possit mori et danari. Secundo quod demones non habent tantam potestatem in baptizatis. sicut non in baptizatis. Tercio quod in puericia facilius homo inducatur et assuescat in his que sunt christianae religionis et formae inherere. Adultus autem non statim cum pueritum est hoc sacramentum conferendum. Primo ne ecclesia in talibus decipiat. Secundo ut ante baptismum plenius instruantur in fide. Tercio propter reuerentiam sacramenti.

Baptismus. vi. Quo ad ritum. Utrum immersio sit de necessitate baptismi. Vide s. baptismus. iij.

Quid de duobus sacerdotibus: quorum alter est mutus: et alter mutus. vno presentente: et altero immergente. R. dicit R. in. iij. di. iij. quod de lege communi baptizatus non esset. quia quatenus determinatus modus exprimitur in actu non sit de necessitate efficacie sacri. tamen exprimitur esse ab illo a quo non derogat efficacie sacri. Sic autem est in proposito. quod baptismus est ablutio. Si autem ille qui verba profert non abluat. exprimitur actum baptismi esse ab illo a quo non est. siue exprimat in singulari: siue in plurali.

Utrum in baptismum vel confirmationem possit leuare vel tenere non baptizatus vel non confirmatus. vide. j. Impedimentum. vi.

Baptismus. vii. Quo ad effectum. Quis sit effectus baptismi. R. in fm. Tho. parvuli in baptismum mundantur ab originali et dantur eis virtutes in habitu. sed non ut vsu. Adultis vero fit remissio omnium peccatorum. d. iij.

Captus differentia

Bellum

fuit spoliatus. vel in via fuit infirmitate oppressus. nunquid possit huiusmodi damna vel expensas factas imputare dño. Et concludit fm doc. ibi q non. p. d. §. non oia. Scdo qz hec sunt extrinseca a mandato. et potius sunt imputanda casui fortuito. Secus est in duobz socijs. qz vnus imputat alteri damna: que passus est occasione societatis. vt in. l. cum duobus. §. quida. ff. pro so. vide de hoc. j. c. societas.

¶ Quero. an non vocati ad bellū. sed. pprio motu accedentes: obligent sibi illū in cuius seruiciū vadūt. Rñdit Archi. flo. Si animo donandi hec faciūt. vt puta. pietatis. humanitatis. vel parentele. tales non agent. xxij. q. iij. nō inferenda. Si aut animo obligandi illū cuius negociuz gerunt. tunc agent vi negociuz gesto. et sufficit vtiliter ceptū negociuz fm Jo. de ligna.

¶ Quero de accedentibz pprio motu. contradicētibz tñ illis: in quoz subsidū vadunt. nunqd tales obligent illū in cuius seruiciū vadunt. vtiliter incipiendo. et etiā feliciter implendo. Rñ. q. nō. naz gerens negociū alterius eo inuito nō potest petere aliquid. nisi p bene gestis ante. phibitionez. l. de ne. ge. l. fi.

¶ Quero. quid de comodantibz vel locantibz arma et equos euntibz ad bellū. si amittant vel auferantur. Rñdit archi. flo. idē esse ius omnino. sicut de comodato. locato et conducto.

¶ Quero. qd si subditus hz guerrā contra dñm: vel econuerso. Rñ. fm vñ. cu vasallus comitis hz aliquid contra comitē. reqrenda est primo auctoritas regis. Si autē comes hz aliquid p regem. et rex humiliter requisitus p pares curie nolet ei ius exhibere. credo q si ius suū defendat armis cū moderate. non peccat. Impugnare vñ regē ppria auctoritate non licet. s. denunciare hz pape. q potest excoicare. Et crescente cōtumacia. debz ei dare auctoritatē mouēdi contra eū arma. vel conqrat corā impatore si rex illi subdit. Et illius auctoritate si approbat mouebit bellū. Quādo autē rex cām habet cōtra impatorē. et impator p regē: qui nō subest illi non erit alius corā quo qrimonia ponatur. nisi pape. vt dictū est. tñ iniuriā passus peccaret mouendo bellū. si alter offerret satisfactionē. Cū autē comes hz aliqd contra subditū suū. nō ppter hoc dz sibi ius dicere. s. vel auctoritate iudicis superioris gladiū sumat. vel ad dyocesanuz vasalli recurrat. Cui si vasallus obedire recusauerit excoicabit rōe peccati. de iudi. nouit. Et si p ānū sic psterit. dyocesanus ipm et res eius capiēdas exponat. ar. xj. q. iij. rursus. et c. quisquis.

¶ Quero. quid de vasallo duoz dominoz. qd esse potest rōne diuersoz feudoz. si vtriqz dominoz simul reqrunt eū. vt eos iuuēt in bello. quid debet facere. Quidā dicunt locū esse gratificationi. exemplo serui duoz dñoz. q si viderit vtrūqz dominuz interfici. Iuuare poterit quē voluerit. vt. l. si quis in graui. §. h cū oēs. ff. ad silf. Alij dicunt q iuuabit priorē. et cui primo iurauit. nā priorē fidelitatez seruare tenetur. Tertius tñ est. q pmo in propria persona seruiat. Secundo vñ per substitutum. si

hoc patiatur natura feudi. Idem Johannes de ligna.

¶ Quero. quid si baro vñ regis. puta Hispanie mouet guerrā alteri baroni. et rex hispanie mouet bellū regi granate. Baro mādāt hominibz vt iuuēt ipm. Rex etiā mādāt hoibus q iuuēt ipm. et concurrūt duo mādata. quē primo iuuare tenent. Et videt q pmo baronez. nā sunt subiecti baroni respectu fidelitatis. et rōne iurisdictionis. Regi autē sunt subiecti rōe iurisdictionis generalis tñ. Et sic due rōnes vincunt vñā. In contrariū videt. nam vocatū rege: sunt vocati ad maius tribunal. et sic pferendus. di. xvij. Si ep̄s. et etiā qz rex vocat pro cōmuni bono et defensione vniuersali. Et sic iure gentiū obediendū. xxij. q. iij. fortitudo. nam p defensione patrie licitū est patrē interficere. ff. de re. et lump. fu. l. minime. Et hec vera fm Jo. de ligna.

¶ Quero. nunqd vasallus teneat iuuare dominū cōtra patrē. vel pater p filiū. Rñdit glo. xxij. q. v. de forma. q sic nā filius solo vinculo nature obligatus est patri. s. vasallus dño: vinculo iuramentū. Sed glo. in. c. qm multos. xj. q. iij. aliqūter sentit contrariū. Putarē hic ponderandā qūtatē imponendi subsidū. Jo. de lig.

¶ Quero. an cuius duaz ciuitatū teneatur iuuare vñā ptra aliā. Rñdit archi. flo. q dicēdū est sicut dictū est de vasallo duoz dominoz.

¶ Quero. quid de damnis et vastationibz q fiunt in bellis. vt p incendia: vel effraturas. aut p arborum et vineaz incisiones: et consimiliū. quis et cui teneat. Rñ. fm vñ. q qui habet iustū bellum. nō tenetur de illis damnis. que ipse vel sui bona fide impugnando intulerunt. aut a quibz comode abstinere non potuerunt. Si autē grassandi animo intulisset maliciose. cum alis posset sibi consulere. tenetur. et compensabunt illa damna. cū damnis propter que bellum est motū. facta diligenti computatione vincende. Suis vñ hominibus iste qui iuste bellat non tenetur de damnis. que passi sunt ab aduersarijs. quia subditi se et sua tenent exponere p domino suo. Et dico q dominus nō tenetur. nisi forte ipse fuerit in culpa negligenter defendendo eos. Qui vñ habet iniustum bellum tenetur et suis proprijs hominibus de damnis que ceperunt ab aduersarijs qui iuste pugnabāt. si ipsi proprij homines iuuerunt ipsum bona fide. aut si inducti fuerunt ex eius consilio. timore. aut coactione. et de se non erant facturi. Secus si mala fide iuuerunt. in quo casu nullam habent actionē contra eum. nam in re turpi nulla contrahitur obligatio. insti. man. §. illud.

¶ Quero. nunqd domini qui bellauerūt possint componere adinuicē super damnis. que eoz subditi passi fuerunt. Rñ. fm vñ. Si compositio fiat de consensu damnificatoz. standuz est illi. hoc intellige si iste consensus sit liber. alis qui iniuste mouet bellum. non potest per suam compositionem pndicare suis hoibz. quin ipse teneat eis de pprio satisfacere. nisi ipsi in culpa fuerint paritē cū eo. vt dictū ē. Qui autē habuit bellū iustū: nō dz pponē cū

aduersario in iudiciū hominū suorum, sed debet
 pcurare q̄ eis ab aduersario damna reddant. als
 si cōponeret. ita q̄ aduersarius nō satisfaceret sub
 ditis suis. ipse tenet eis. hec intellige de dānis in
 cendioꝝ. rapinaz̄ et h̄mōi. nā de expensis factis cō
 suenerūt dñi componere vel p̄transire auctoritate
 sua. q̄s etiā de prius dictis dānis concedi potest. si
 dñi ex pbabili causa viderint ea esse remittēda. po
 tius q̄ carere pacis comodo. et incurrere bellorum
 picula. Et cū in hoc casu p̄nceps vult gerat ne
 gocium subditoꝝ. ipsi subditi tenent ratū habere
 Si autē ab initio p̄radicant. ne fiat cōpositio. nisi
 restituti sibi dānis. nō pōt dñs ipsa dāna q̄tare
 Sed q̄ p̄ncipes et dñi possint cōponere cū aduer
 sarijs. ipsi subditis cōtradicientibz. et dānis eoz
 non plene refarcitis. In casu quo vident ad hoc
 bella imminere. facit q̄s notant doc. in. c. q̄ in eccle
 siarū. de consti. vbi habet. q̄ p̄nceps ex causa pōt
 statuere p̄tra ea q̄ sunt de iure gentiū et de iure na
 turali. vt p̄ de p̄scriptione. Itē p̄pter delictū con
 fiscant p̄ tales dños bona subditoꝝ. Et ibi panoz.
 dicit. q̄ lz impator nō habeat dominū rez p̄uata
 rum. tñ ex causa rōnabili pōt eoz bona occupare.
 et exemplificat. q̄ causa sit rōnabilis. dicēs q̄ causa
 legitima est fauor publicus. vt. l. ita vulneratus. ff.
 ad. l. a q̄li. Nec panoz. Itē dicendū in alijs dñis
 inferioribz. maxime in his q̄ p̄scripserunt iura im
 perij. vt possint in p̄dicto casu componere subditū
 inuitis. p̄ter bonū ipsoꝝ subditoꝝ et pacē boni
 num. et eoz contradictio videt irrōnabilis. hoc in
 tellige. vbi ipi dñi prius fecissent q̄ntū in eis fuissz
 vt refarcirent damna data. tñ p̄ter maliciā aduer
 sarioꝝ ad hoc reducere nō valent. Et si ad euitan
 dum bella. et scandala. componūt cū aduersarijs.
 etiā cum dāno tēporali suorum subditoꝝ. vident
 commendandi.

¶ Quero vtrum liceat bellare in festis. Rñ. fm̄
 Tho. obseruātia festoz nō impedit ea q̄ ordinant
 ad hoīm salutem etiā corporalem. Jo. vii. Multo
 autē maḡ cōseruāda ē sal? reipublice q̄ vni? hoīs
 hoc autē fit p̄ bellū. et ideo licitū est bellare in festis
 si necessitas hoc exposcit. nam p̄ter festū in necessi
 tate cessare. esset deñ temptare. h̄ necessitate cessan
 tenō licet. Et nā in bello iusto lz vni insidijs. occul
 tando ab hostibz ea p̄ que volum? eos impugna
 re. vt p̄tz de Iosue et multis alijs. q̄ p̄ insidijs de
 bellauerūt inimicos.

¶ Quero quid de illis qui in bello iusto incendūt
 ecclesias. an teneant. Rñ. fm̄ v̄y. si non sunt in
 castellate. et incendant ex p̄posito. Incendentes te
 nent ad emēda. Si v̄o sunt incastellate. aut nō ex
 p̄posito incendant. h̄ ex casu. s. dñi illi iuste bellātes
 p̄stant operā rei licite incēdendo machinas hosti
 um et h̄mōi non tenent. Idem quādo incendunt
 villam quā als comode expugnare non possunt.
 Idem v̄l.

¶ Quero quid de rebus que rapiunt de ecclesijs
 aut q̄ sunt de bonis ecclesiaz. siue clericoz existēt
 tū in terra illius p̄tra quē bellū agit. Rñ. fm̄ v̄y.
 raptores hoz tenent ad restitutionē. nisi auctori
 tate p̄lati ecclesiastici hoc fieret. vel nisi essent ve

ctualia et huiusmodi. non tamen de bonis ecclesie
 vel clericorum.

¶ Quero quid si irruentibz hostibz cōfugiunt ad
 ecclesiam et capiuntur ibi. Rñ. fm̄ v̄y. si tales con
 fugientes incastellauerūt ecclesiā aut inde impu
 gnauerūt iustos hostes. non debēt gaudere imu
 nitate ecclesie quā ipsi violauerūt inde pugnando
 Similiter si reponant ibi victualia. de quibus sustē
 tantur in impugnatione hostiū. quia si rapiant a
 iuste pugnanti. non peccāt. et nō tenent ad resti
 tutionem. Idem v̄l.

¶ An autē liceat facere noua castra. Vide infra.
 Eumunitas. ij.

¶ Quero vtz sacrilegis regibz indicentibz bellū.
 teneant subditi milites obedire. Rñ. q̄ vir iust?
 si ab homie sacrilego cogit vt militet. recte pōt. illo
 iubēte bellare. si vere pacis ordinem seruās q̄s sibi
 iubet videt esse non p̄ dei p̄ceptū. vel vtz sit. certū
 non est. Et ideo legio tebeoz potius voluit mouz
 q̄ iubēte sacrilego impatore p̄sequi xpianos. rj. q.
 iij. iulianus. et c. impatores.

¶ Quero an occupata hodie p̄ p̄ncipes xpianos
 inter se bella et guerras p̄pria temeritate facientes.
 et q̄d vnus quiete et pacifice possidet et ab antiquo
 possedit aliq̄ de nouo violent occupant licite tene
 ant. Rñ. d. an. de bu. in. c. q̄d sup bis. de voto.
 fm̄ Do. nō videt q̄ iuste teneat. nec videt q̄liter
 p̄fessores. eoz pctā q̄ notoria palpent. et dissimul
 lent. nec q̄liter ab eisdē. castra et possessiones et ali
 as elemosinas sciēter accipiāt et absoluāt. et p̄ p̄ns
 nō videt q̄liter in ytalīa p̄scribi possint. extra de
 p̄scrip. c. si. Vñ dicit caueat et sibi p̄sulant. Et ideo
 timendū est. ne cateruatum ad inferos. innumera
 biles p̄p̄los secum trabāt. peniteant q̄. et q̄d sciunt
 esse alienū. restituant.

¶ Quid autē de istis bellis indictis q̄d die ab vna
 ciuitate alteri. sine auctoritate p̄ncipis. Respōdit
 Joh. de pla. iusti. qui. mo. ius pa. po. sol. q̄ dicunt
 larrunculi. ideo ab eis capta subiactēt restitutioni.
 vt. l. qui a latronibz. ff. de testa.

¶ Quid de his q̄ capiunt ab hostibz p̄ stipendia
 rios et alios cui debeantur. Rñ. d. de pla. vbi
 supra q̄ si talia erant capta ab hostibus. sed nunc
 recuperata debēt in p̄stino statu reponi. vnde be
 stie ablate ab hostibus et a nostris stipendiarijs re
 cuperare. debent restitui eis quozū primo erant. l.
 licet liberis. et l. ab hostibus. la. ij. et de postli. re.
 Et hoc verum in rebus que habent postliminiū
 sicut sunt equi. naues onerate. currus et boues et
 alia propter vsu belli parata. de quibus in. d. l.
 ab hostibus. fallit in armis recuperatis. que non
 restituntur illis qui amiserunt. quia vituperose
 amiserunt. l. ij. ff. de capti. Sed in rebus hostium
 captis distinguitur. nam aut victis hostibus ca
 pta sunt. et debent poni ad commune. et distribue
 fm̄ merita. Si vero capta sunt ante deuictos ho
 stes. tunc aut sunt res immobiles. et tunc non effi
 ciuntur capientium. sed debent publicari. l. si ca
 ptius. §. expulsis. ff. de capti. Si autem sunt res
 mobiles tunc efficiunt capientium. l. si quid bello
 ff. de capti.

¶ Quid de istis partialitate civitatu: qm̄ vna ps
expulsa indicat belluz civitati. Rūdit idē vbi s. q
non dicit bellū. sed dissensio civilis. ex q̄ republica
leditur. Et ideo in tali bello nō habent locū statu-
ta de bello licito. 7 ideo in eo capta subiacent resti-
tutioni.

Beneficiū. j. cōiter.

Infra qd̄ tps̄ p̄ferri d̄z vacās hñficiū
Rū. panor. i. c. nulla. de p̄ces. p̄. dicit q̄
ecclesiastica hñficia nō debēt vacare vltra sex mēses.
quibz elapsis. de ep̄o deuoluit ad capitulū. 7 econ-
uerso. et demū ad primū superiorē deuoluit colla-
tio. Et sic p̄as cōferendi beneficia deuoluit ad su-
periorē gradatim. p̄t̄ em̄ beneficiū vacare multo
tpe. nā capitulū h̄z sex menses. si nō confert: deuol-
uitur p̄as ad ep̄m: q̄ etiā h̄z alios sex mēses. Et eo
negligente: deuoluit ad metropolitanū qui habet
alios sex mēses. d. c. nulla. Et eo nō conferente de-
uoluit ad patriarchā. Si autē nō haberet superiorē
tunc deuolueret ad papā. Et ex hoc infer̄. q̄ me-
tropolitanus supplet negligentā ep̄i: si ep̄s nō est
exemptus. al̄s p̄as deuoluit ad papā. Et sic intel-
lige. d. c. nulla. Et intelligas p̄dicta solū pro prima
vice. de sup. ne. p̄. sicut nobis. Et si quis p̄dictorū
elapsō tpe conferat non valet. extra de sup. ne. p̄. c.
fi. Et incipit currere p̄dictū tps̄. nō a tpe vacatōis
s̄ a tpe scie vel noticie. de concess. p̄. q̄ diuersitate.
Et de dictis sex mēlibz subtrahit tps̄ suspensionis
et pegrinationis. Et requirit q̄. p̄pter suam culpā:
vel negligentā distulerit. Sec̄o si. p̄pter impotentiā
iuris vel facti. etiā ex culpa contingentē nisi fuisset
negligens in petendo absolutionez. vt nor. in. d. c.
q̄ diuersitate. Et ob hoc dicit panor. ibi. q̄ ea que
p̄ueniunt nō immediate ex culpa. s̄ ex furorē: seu
pena culpe: nō imputant. vt ibi. Et nō. dicitur tex.
in hoc. nam s̄nia suspēionis fuit causa immediata
huius impedimēti. nō autē culpa p̄cedens. Illa vō q̄
p̄ueniunt immediate ex culpa imputant culposo
Et panor. ibi dat exemplū de impedimēto iur. vt
in suspēione. De impedimēto vō facti. exēplifica
de tpe. quo stetit in curia p̄ absolutionē. 7 tpe reuer-
sionis. Secus dic qm̄ tps̄ esset p̄fitū. nō in odium
negligētie. s̄ in fauorē alterius. Istud em̄ tps̄ cur-
rit impedito: 7 etiā ignorāti. vt. l. genero. ff. de his
q̄ no. infā. Et si talia essent officia seu administra-
tiones quoz collatio p̄tineret ad regulares. et ipsi
negligerēt: dyocesanū supplere debēt. nō obstante
si ipsi regulares fuerint exempti. vt in de. q̄ regu-
lares. de sup. ne. p̄. p̄. Dico si fuisset ecclesia cathe-
dralis: vel etiā regularis habebūt electores solum
tres mēses. j. quos si iusto impedimēto cessante ele-
ctio nō fuerit celebrata: eligendi p̄as ad primū
superiorē deuoluit. de elec. ne. p̄ defectu. Et intelli-
ge cuz alijs conditionibz nunc supradictis. Et nō.
pro declaratōne p̄dictorum panor. in. d. c. nulla.
q̄ ista deuolutio que fit de ep̄o ad capitulū debet
restringi ad beneficia que p̄tinet ad episcopū iure
p̄prio. In beneficijs autē deuolutis ad ep̄m p̄pter
negligentiā vel delictū inferioris p̄lati. nō fit deuo-
lutio ad capitulū sed ad primū superiorē. quia

in istis deuolutionibz. nō est tanta cōmunio inter
episcopū et capitulū sicut in spectantibz iure pro-
prio. Ita notanter dicunt doct. in. c. vnico. ne. se.
va. li. vj. 7 in. c. q̄. de elec. li. vj.

¶ Qui habet beneficiū cum cura: si recipiat scdm̄
iter cum cura. ip̄o iure vacat primū. de p̄ben. de
multa. hec regula fallit in multis casibus. Primo
quādo adipiscit scdm̄ cū cura per viā annexionis
vt quia curatus est annexū. Secdo non curato qd̄
acceptauit. vt in. c. sup. eo. de p̄ben. li. vj. Secundo
fallit. vbi p̄elatus de bonis p̄p̄is expendisset pro
vtilitate primi beneficii curati. quia tunc acceptan-
do scdm̄ nō incurrit penā. d. decre. sed retinet pri-
mum donec sit sibi satisfactuz de expen. fm̄ Jo. de
ligna. d. an. et. d. ab. per tex. q̄cunq̄. xij. q. iij. Et ex
hoc dicit. d. ab. posse colligi notabile dictū. q̄ si de-
ricus mor̄ sine testamento. heres p̄t̄ repetere ex-
pensas quas clericus fecit in beneficio. Sed tu pro
hoc allega tex. in. l. que. omnia. ff. de p̄cur. 7 glo. in
l. si non sortē. §. si centū. ff. de cōdi. inde. que dicit
q̄ scriptor potest retinere q̄nternos: donec sibi sa-
tisfactuz sit pro labore sue scripture. Sed ego dico
q̄ poterit vti ista retentione si expendit p̄ vtilitate
ecclesie. licet res casu nō habuerit bonū effectū. vt
quia expendit de suo. p̄prio pro reparanda domo
ecclesie et casu dom̄ postea fuit cōbusta. q̄ ad hoc
vt p̄latus possit repetere sufficit q̄ sit vtiliter ceptū
Ita notabiliter concludit Jo. an. in. c. ex parte. de
consti. Tercio fallit. vbi acceptaret scdm̄ beneficiū
calore iracundie. quia tunc nō vacat primū. fm̄
Jo. de lig. d. an. et. d. ab. Facit gl. notabilis. in. c. ex
litis. de diuoz. que dicit q̄ confessio facta calore
iracundie non p̄iudicat. Quarto fallit vbi accepta-
ret scdm̄ curatū ad tēpus. quia tunc nō vacat pri-
mum. Exemplū. dicit statutū. q̄ mortuo ep̄scopo
archip̄sbyter administrat iurisdictionē spirituales
eius donec fuerit creatus ep̄scopus. Ita eleganter
concludit. d. de anch. in. c. j. de consue. lib. vj.
Quinto fallit. vbi conferat beneficiū curatum ha-
benti alia beneficia curata. nō ostensa fide dispen-
sationis. quia tunc nō valet collatio vltimi. nec va-
cant beneficia p̄ora. tex. est in. c. ordinarij. de of. or.
li. vj. Quod intellige si acceptauit scdm̄ beneficiū
tū. sed eius possessionē non fuit nactus. nam si fu-
isset nactus eam. vacaret p̄ora. tex. est in. c. de. si plu-
res. de p̄ben. Nec tamen hoc casu valeret collatio
vltimi. Glo. est que ita intelligit hanc materiā in
d. de. si plures. Sexto fallit in casibz in quibz licitū
est habere plura beneficia curata. de quibz est tex.
cū glo. in. v. intitulatā. in. c. dudū. ij. de elec.

¶ Sed an valeat p̄suetudo. vt p̄ acceptationez se-
cundi beneficii curati non vacet primū. d. an. in
c. quia nōnulli. de de. non re. tenet q̄ consuetudo
non excusat. quia non excusat in delictis. pro hoc
bonus tex. in. c. j. de consue. li. vj. et in. c. literas. de
concel. p̄ben.

¶ An autē habeat locū in episcopatibz. vt per ade-
ptionē secundi episcopatus ip̄o iure vacet primū
videtur q̄ sic. quia eadem. immo maior ratio est in
episcopoz q̄ in alio cū ipse sit magis alligatus eccle-
sie q̄ ceteri. ca. requisisti. de testa. ergo cum magis

delinquat. debet magis puniri. Et hanc partem tenet glo. xij. q. j. c. relatio. Contrariū tenet Inno. in. c. cuz nris. de pce. pre. Et ipm sequit. d. An. di. q. hec decre. nō hz locū in ep̄atibz. et sicut Jo. an. z Imola. in. cle. gr̄e. de rescriptis. et p hoc tex. Si quis ep̄s. vij. q. j. in ver. carebit. qd est verbū futuri tempis. Et sic denotat postmodū p sniam. arg. glo. in ver. immodet. in. c. q̄cunq. de here. li. vi. De hac mā vide. j. postulatio. in fi.

¶ Querit vtra recipiēs scdm curatū pdat ipso iure p̄mū curatū. quo fuerat spoliatus. Et dico q. sic. q. sup̄dit p̄mū qd pacifice possidebat. mltō fortius illud quo est spoliatus. Et hoc tenet glo. in ver. renūciare. in. d. cle. gr̄e. Pro hoc facit qd notat. d. An. z Jo. de lig. in. c. cum teneamur. de pben. vbi dicit. q. impetrās tenet facere mentōem b̄ficij q̄ fuerat spoliatus. Subdit tñ. d. an. q. poterit iste petere fruct. p̄mū b̄ficij. quos recepit spoliator. vsq. ad tps acceptatōis secūdi b̄ficij. et allegat speculatozem ad hoc.

¶ Quid aut ecōtra. An spoliās iniuste quē beneficium suo curato pdat ipso iure p̄mū curatū qd licite z pacifice possidebat. Dic q. sic. tex. in. c. cuz q̄ de pben. li. vi. Itēz hec decre. locuz hz in prioratibz curatis. quibz p̄ficiunt religiosi. z est tex. cū singula. de pben. li. vi. imo idem seruaret etia si nō esset prioratus curatus. vt dicit tex. in. d. cle. quia regulares.

¶ Quero elegantius. vtrum habens beneficium nō curatum. requirens tamē residentiam ex statuto vel p̄suetudine. si acceptet scdm sile. vel curatuz ipso iure perdat p̄mū. Inno. in. c. fi. de de. nō redicit. q. aut statutum requirit residentiam temporalem tñ. vel perpetuam. sed obligat tñ ad perditionem fructuum. nō residentem. Et tūc per se cū di adaptionem nō perdet p̄mū ipso iure. Aut requirit residentiam perpetuā z obligat nō residētē ad perditionem beneficij. z tunc ipso iure per acceptationem secūdi perdit p̄mū. hoc tenet glo. in dicta cle. gratie. Idem fēde. Contrarium eius quod tenet Inno. in ultimo membro. tenet Jo. an. in addi. Speculi. in ti. de cleri. non resi. dicens q. etiam si statutum requirat residentiam quo ad finem priuatōnis. per acceptationem secūdi non erit ipso iure priuatus p̄mū. Et sic reprobat dictum Inno. Et hanc opi. sequitur. d. car. z Pe. de an. z. d. ab. in. d. c. fi. Donētur. quia dictum. c. de multa est correctozum z loquitur in ecclesia curata. Sed. d. an. in. d. c. fi. dicit q. est consideranda forma priuatōnis. quia aut propter non residentiam. statutum imponit penam priuatōnis ipso iure. z tunc habebit locum ista decre. ex quo statutū requirebat ita strictam residentiam. Et ita intelligitur opinio Inno. Aut statutum non requirit ita strictam residentiam quia non residentem nō priuat ipso iure. Et tunc habet locum opinio Jo. An. Vide plenissime per do. ab. in. c. extirpande. de preben.

¶ Item quero. an ista decre. habeat locum in prebendis. Din. z. d. an. concludunt q. nō. quia nō est eadem ratio in prebendis. que est in curatis. qd

est verum nisi adipisceretur secundam prebendam in eadem ecclesia. quia tunc ipso iure vacaret prima. tex. est in. c. literas. de conce. pre. etiam si acceptaret secūdam iure annexionis. vt est tex. singularis. in. cle. fi. de pben.

¶ Quinq. casus sūt in quibus quis potest absq. dispensatōne. duas vel plures ecclesias seu prebendas habere. Primus est quando ecclesie sunt ita tenues q. neutra sufficeret ad sustentationē. x. q. iij. vñio. et d. re. do. quis mōasteriū. Secūds est vna pendet ex altera. extra de eta. z quali. eā te. Tercius est. ppter raritatem clericorum. xij. q. j. clericus. in. fi. quartus est si ecclesia est annexa dignitati vel pben. de. in quo casu. cum ipse teneatur in maiori ecclesia personaliter deseruire tenet i ipsa parochiali habere idoneū z ppetuū vicarium. qui p̄gruentē habeat de puentibz ipsius ecclesie portionē. extra de pben. extirpande. quintus est si hz vnam intituatam. z alia p̄mendatā. xij. q. j. q. plures. Sz talis p̄menda de ecclesia parochiali nō pōt fieri. nisi ei q̄ attigerit. xxy. annum. z qui sit sacerdos. z etiā tali nō pōt p̄mitti nisi vna. z p̄ euidenti vtilitate. vel necessitate. z non durat nisi p̄ menses sex. extra de elec. nemo. li. vi.

¶ Quicunq. recipit dignitatem. vel psonatū. seu officium. vel b̄ficiū cui cura animarū sit anexa. si aū obtinebat sile. cum sit priuat. p̄mū postq. possessionē habuit de scdo vel p̄ eū stetit q̄ min. habeat. tenet absq. mora dimittere in man. ordinarij in cuius ep̄atu hoc fuerit. Alioquin etiam omnes tales. scdo ipso iure sunt priuati. Et non solum ad sacros ordines. s. etiā ad quodcūq. aliud b̄ficiū fiunt inhabiles. Et omnia talia b̄ficia vacatura. se di aplice reseruant. z si ali. disponat de eis nō valet. hec Jo. papa. xxy. in extrauaganti que incipit Execrabilis.

¶ Quā nō pdest dispensatio sup pluralitate b̄ficiorum. Rñ. nō pdest. qñ impetrās subtrahit aliqd q̄tuncūq. modicū b̄ficiū. Quā etiam pcedit vt quis duo b̄ficia curā animarū hntia possit simul h̄re. intelligit de duobz primis b̄ficijs post p̄cessionē. Item si mandat alicui puidere de beneficō nō obstante q. habeat aliud nō. ppter hoc est disp̄satū. vt ambo simul h̄at. extra de pben. li. vi. c. nō pōt. Item si papa motu. p̄prio alicui aliqd. b̄ficiū obtinēti pferat aliud. nō habita mentōe de prior non. ppter hoc inualida est gr̄a. dūmodo in lra exprimat. q. motu. p̄prio papa concedit. Secus si ad petitionem alterius gratiam facit. extra de preben. li. motu. li. vi.

¶ B̄ficiū nō vacās nulli p̄mitti pōt. nec in gnāli vt p̄mittēdo cū potuerit puidere. vel cuz facultas se obtulerit. aut quavis forma vboz. als p̄missiones p̄dicte. nec valēt. nec obligant. extra de cōcef. p̄. detestanda. li. vi.

¶ Quibus clericis debeat per ordinatozem tamē necessarijs q̄ de beneficio. puidere. Rñ. romana ecclesia non consuevit cogere ordinatozem ad puidend. non constitutus in sacris. extra de pben. Episcopus. z. c. cum fm. Et nota hic. q. si alē quis ep̄s p̄mittit et̄neo ep̄o. vt vice ei. in sua dio-

Beneficiū. ij. z. iij.

celi ordinationes teneat. z ipse promouit ad sacros ordines aliquem nō habentem titulum. Ipse qui ordinauit tenetur ei necessaria puidere: donec illi per eum: vel per alium de beneficio sit pusuus. Secus si ei cōmilito: dinare certas personas inter q̄s fuit aliquis sine titulo. nam in hoc casu: episcopus qui commisit tenetur taliter ordinato. Similiter z ipse tenetur taliter ordinato quādo cōmittit alicui vt possit a q̄ voluerit ep̄o ad sacros ordines p̄moueri. hec extra de p̄ben. si ep̄s. li. vj.

¶ Capitulum sede vacante nō p̄t p̄ferre ea beneficia que ad collationem ep̄i pertinent. sed bene potest admittere p̄sentatos a p̄ionis. z eos instituere i beneficijs in quibus fuerit p̄sentati. licet ad ep̄m si uiueret pertinuisset. extra de isti. et si capitulum. li. vj. Potest etiam caplm ep̄o defuncto vel a beneficio collatione suspensio cōferre p̄bendas: que ad ep̄m et caplm p̄munit̄er pertinent. etiā si ep̄s interesse habeat in collatione tali tanq̄ prelati. Et idem potest ep̄s si caplm sit suspensum. vel singulariter omnes sint excommunicati. Sed si collatio beneficijs pertinet ad ep̄m cui p̄silio capli vel p̄sensio: defuncto ep̄o vel suspensio: non p̄t caplm se intromittere: nisi ep̄s suspensus fuerit in mora. de petenda relaxatione suspensionis. vbi aures de speciali p̄suetudine beneficijs collatio ad aliquem cum p̄silio ep̄i p̄tineret. sublatō ep̄o de medio: cui p̄siliū nequeat peti. nō est collatio differēda. Similiter etiam si ep̄s ageret in remotis: ita q̄ n̄ possit eius p̄sentia in breui haberi. extra ne se. vac. si ad ep̄m. li. vj.

¶ Beneficia z omnes dignitates: vel personarū vacantia in curia romana nō possunt p̄ferri nisi p̄ papam. Similiter z curialium: seu accedentium z redeuntium de curia: si decedant in locis vicinis curie ad duas dietas legales: omnia hec ad papam t̄m̄ pertinent. nisi q̄ post mensem possunt ea cōferre illi ad quos pertinent per seip̄os t̄m̄: vel ipsi agētibz in remotis per suos vicarios generales quibus illud cōmissum sit in eorum diocēsisbus existentes. vel nisi essent parochiales ecclesie z vacassent vacante sede apostolica aut etiam si vacauerit ante. z papa p̄iusq̄ conferret defunctus esset. hec omnia p̄bantur. extra de p̄ben. licet. z. c. statutū z. c. p̄sti. z. c. si aplica. e. f. li. vj.

¶ Si per episcopum cōferatur beneficium alicui absentis: licet nō fiat suum donec cōsentiat. tamen episcopus nō poterit interim cōferre alteri: donec iste recuset. nec valeret collatio. Secus si episcopus notificata ipsa collatione. aliquem terminum competentem assignet p̄sentendi: z ille nō p̄sentent. j. terminum. p̄t etiam p̄sentire quādo cūq̄: dūmō p̄uisq̄ beneficium ipsum alteri p̄ferat. extra de p̄ben. si tibi abūti. li. vj.

¶ Si pauper clericus cui mandabat puidere de beneficio: iuxta ei merita qui nulluz hebat: postea c̄ assecutus nō tenet ei amplius ep̄s puidere. extra de p̄ben. si paup. li. vj.

Beneficiū. ij. Quo ad fructus beneficijs.

¶ Fructus tempe vacatōis debent in utilitate ecclesie expendi. vel futuris successoribz fideliter re seruari. als in cathedralibus ecclesijs z in regularibus z collegiatis. si fiat p̄tra per capla: cōtētus: collegia vel singulares p̄sonas. Ipsi p̄trafacientes sunt suspensi ab officio z beneficio quousq̄ plene restituerint quicq̄ d̄ bonis p̄eeperint a p̄latis mortuis dimissis: vel vacatōis tempe obuentionibz. nō ob. p̄uilegijs: vel p̄suetudinibz. extra de elect. q̄ sepe. li. vj. Item similis p̄hibitio fit generaliter de omibz ecclesijs ne bona earū occupēt a p̄latis quibus subsunt: seu ad quoz custodiam pertinet nisi de sp̄ali p̄uilegio: vel p̄suetudine p̄scripta: vel alia rōnabili causa. als ep̄i z superiores sunt suspensi ab ingressu ecclesie. z alij ab officijs et beneficijs donec satisfecerint. extra de offi. or. p̄senti. li. vj.

¶ Indulgentie de p̄cipiendis fructibz beneficijs in abūta p̄cesse p̄sonis. nō ecclesijs vel dignitatibus sunt casse z irrite. extra de rescrip. c. fi. li. vj.

¶ Fructus iam p̄cepti: planum est q̄ alienari p̄t vide s̄. alienatio. s̄ z fructus qui debet recipi p̄t locari etiā si essent decime. z alia. extra de loca. vstra. s̄z hec locatō nō extendit vltra t̄ps vite locantis q̄ clericus in beneficio: vsufructuario p̄pat. xvj. q. vj. illud. De hoc vide. j. clericus quarto.

¶ Canonici z alij beneficiati clerici. qui diuinis officijs nō intersunt nō p̄t p̄cipere quotidianas distributōnes. nec valent p̄suetudo in cōtrarium. als nō faciūt eas suas. z tenent ad restitutiōes. nisi excuset eos infirmitas vel iusta z rōnabilis corporalis necessitas: aut euidēs ecclesie utilitas. extra de de. nō re. c. j. li. vj. intellige t̄m̄ de infirmitate q̄ ē c̄ p̄pter quā nō interest diuinis. als secus. vt q̄ etiaz si nō fuisset infirmus: nō interfuisset diuinis. z tunc nō hēbit distributōnes fm ge. in. d. c. j.

Beneficiū. iij. Quā iuste tenet: q̄ nō rite p̄sequit beneficium aut dignitatem vt ait Ray. cum non intret p̄ostium est fur z latro. nec habet viam salutis nisi resignādo. vel si est dispensabile petat dispensationem ab eo q̄ p̄t. z in vtroq̄ casu agat p̄niam de p̄missio.

¶ Quā aliquis male possidet beneficium vel dignitatem. Vtruz subditi teneant obedire ei vel debitores r̄ndere. Dicendū q̄ lz i foro iudiciali multiplex esset r̄sio. t̄m̄ in foro p̄sci: si quis sciat q̄ possessor ecclesie vel dignitatis nō sit verus p̄latus. certe nō tenetur ei obedire. nec soluere qd̄ dignitati vel ecclesie d̄z. nec solūdo liberat. extra de iureiu. ca. se. z d̄ sen. ex. inquisitioni.

¶ Nunquid aut male possidens absoluat ignorantes. De hoc vide singl̄. j. p̄fessio. ij. in fi.

Bigamia fm Ri. in. iij. di. xxvj. ar. iij. q. j. multis modis p̄trahitur. Primo quā q̄s diuersis temp̄ibz h̄z plēs l̄timas vxores: z cogit ambas z ē bigamia p̄pue d̄cā. Secdo quā diuersis t̄p̄ibz habet plures: vnam de iure: alteraz de facto. z cogit ambas. Tercio cū h̄z plures: vnam de iure: alteram de facto et cogit ambas. Quarto quādo p̄trahit cum vidua ab altero marito co-

gnita: et cognouit. Quinto quoniam prohibet. et matrimonio
nisi consumatur corrupta ab alio: siue hoc sciat ille
qui contrahit: siue non. Sexto quoniam prout uxor cognoscit
postquam ab alio est cognita. Unde huiusmodi est: si prohibet.
et de biga. super eo. in glo. Item septimo ille est irregularis
qui post solene uotum continentie: contrahit nimum
nisi de facto: siue cum uidua: siue cum uirgine: cum de iure
non possit de. c. super eo. in glo. et c. nup. et c. si. e. ti. et
xxvij. q. i. quotquot. huiusmodi non est irregularis propter
defectum significationis in sacro. cum ibi sacrum non sit. sed
quia sic statutum est: eo quod per tale presumitur de continetia. et
ut sacrum ordinis habeat in maiori reuerentia. hoc
idem tenet panorus. i. c. de diacono. et c. se. extra que de. xl
v. ubi dicitur quod presbiter in sacris. matrimonium contra
habetur efficitur irregularis. adeo ut neque in susceptum
administrare possit. nec ad maiores ordines susci
piendos admitti. Et in istis sex casibus uultimus. est big
amia interpretatiue dicta.

¶ An autem cum isto clerico possit dispensari? Sic quod
aut iste clericus inquit in bigamiam: ut quod de iure
aut de facto contraxit cum duabus: uel cum una corrupta.
et cum tali episcopus non dispensat. ut in. c. nup. et
c. iij. de biga. Aut contraxit cum uirgine: et tunc
si est penitus. episcopus potest dispensare: ut in. c. sane. de cle.
conu. Et proinde quod contrahens matrimonium in sacris
siue cum corrupta: siue cum uirgine potest executionem
omnium ordinum. et de hoc est textus in. c. ex l'f'ar'ij. que de.
uol. l. q. d. restringat ad contrahentes cum corrupta.
et male. Idem dicit de contrahente post professionem fa
cta in religione ut dictum est. Et predicta puto uia. etiam
si non cognoscat ea. quod de. c. ex l'f'ar'ij. solum facit mentionem
de prohibente. et nihil dicit de copula carnali.

¶ Qui uirginem deflorauit: et postea eam uxorē duxit:
p'moueri potest. quod non diuisit carnes suas in duas
nec illa in duos. et. e. debitu. xxvi. di. acutius. Non
ob. ca. qual. xxx. q. v. ubi. uirgo casta et desponsata
in uirginitate tenet. quia debet esse uirgo. i. non ab alio
cognita.

¶ Quid si credit contrahere cum uirgine et inuit cor
rupta? Respondeo. non potest promoueri. xxij. q. v. ille.

¶ Quid si quis habuit uxorē nec cognouit. et postea
duxit aliam uirginem. et cognoscat: uel e conuerso primam
cognoscat et non secundam? Respondeo. non repellit a promouitione
et eo. debitu. Idem dicas si aliquis ducat in uxorē mu
lierē ab altero desponsatam et traductam: tunc non cogno
tam. hec habent in. d. c. debitu.

¶ Quid si maritus accusat uxorē de adulterio et
pedente accusatione uir ad preceptum ecclesie reddit
debitum uxorē? Respondeo. fm Tho. et Mo. et Ray. irregu
laris cetera: nam irregularitas sepe prohibet solo facto.

¶ Sed queritur: an per baptismum tollat irregularitas
Respondeo. Alsten. li. iij. ti. iij. fm Jo. di. xxvi. deinde. quod
si irregularitas pueniat ex defectu sacri. non tollit per
baptismum. nisi bigamus ante baptismum non potest per ba
ptismum promoueri. nec etiam corrupta ante baptismum
potest post baptismum uelari. quia uirgo uelata signifi
cat ecclesiam triumphantem in qua non est macula neque
ruga. Si uero pueniat ex delicto. tollit per baptismum.
nisi si quis ante baptismum nulle hoies occidisset. post
baptismum promoueri posset. Exemplum de Paulo
Si autem pueniat ex institutione ecclesie non tollit per

baptismum. nisi inder: executor: testis: aduocatus: in
ca sanguis: non potest post baptismum ordinari: hec Jo.
S. Hof. Mo. et Aug. dicit quod baptismus et tollit
hanc irregularitatem: quod non debet esse melioris conditionis
peccator: quam non peccator. fm tamen aliquis tunc. nulla
irregularitas tollit per baptismum. Per baptismum enim
solum tolluntur peccata: et ea que sequuntur ex ipsis solum
non que peccata sunt: irregularitas autem non est peccatum: quod
quod non sequitur ex peccato: sed ex ope meritorio: ut
patet de illo qui occidit zelo iusticie. fm autem Sco. per
baptismum tollit irregularitas homicidij cuiuscumque.
non autem bigamie. Ratio diuersitatis est institutio
ecclesie hoc uolentis. Et hoc non sine ratione. scilicet quod ho
micida non est ad ordines habilis: nisi propter horro
rem sanguinis que de tollit in baptismo: quod suppon
nitur quod sit factus agnus de lupo. Sed in bigamo
non tollit defectus significationis. propter quem est ad
ordines inhabilis. Et cum per baptismum tollantur peccata
et. Ideo cum infamia persequatur ex peccato. sub ratione pec
cati. tollit per baptismum. Si tamen aliquis ante baptismum
commississet aliquod maleficium. si postea baptizetur: inder
posset eum punire. quod per baptismum tollit pena qua quis
erat obligatus deo. non autem illa qua est obligatus ho
mini. Sicut. et que ante baptismum dimisit uxorē. propter
fornicationem: postea accepit eam. irregularis est.

¶ Quare autem magis ledat incontinentia mulieris
quam uiri? Omnis responsio in glo. in. d. c. nup. que
reprobatur a Ri. dicendum est fm eum. quod motus non de
stinguit fm speciem per copulationem ad terminum
a quo. sed ad quem. unde presumptio matrimonij: in
quam est cum non prius corrupta: quis sit ab illo qui pri
us carnem suam diuisit per fornicationem: cum alia:
non sic deficit ab integritate significationis unius
coniunctionis inter christum. et ecclesiam: sicut consumma
tio matrimonij que est a uiro non prius corrupto
cum muliere corrupta ab alio. Similiter dico: quod si
mulier esset ordinis susceptiua: irregularis fieret per
consummationem matrimonij: cum uiro prius corru
pto cum alia. non autem per consummationem matrimonij cum
uiro non prius corrupto. quous ipse prius fuisset ab
alio per fornicationem corrupta.

¶ Quod cum bigamis possit dispensari? Respondeo. fm Ri.
quod quis non possit papa dispensare de iure nature: nec
de iure diuino. tamen quod est successor petri qui princeps
fuit apostolorum. equalem habet potestatem: potestati petri
In no eadem: et cum inferior non possit obligare superio
rem: nec par parem: papa de plenitudine potestatis potest
contra statuta apostolorum quorumlibet dispensa
re: si tamen uix non habeant ex iure nature: uel diu
ino. lxxij. di. presbyter. Cum ergo bigamum non or
dinare. apostolicum sit preceptum: cum bigamis pa
pa dispensare potest: tamen quod nec decet hoc faciliter fieri
propter reuerentiam apostolorum. Ideo cum biga
mis papa non dispensat: nisi urgente necessitate
xxxiij. di. lector: in glo. ubi Lucius dispensauit cum
Panormitano archiepiscopo: qui fuit bigamus.

¶ Bigami iure communi nudati sunt omni pri
uilegio clericali. et addicti solum seculari. non obsta
te consuetudine. et eis sub pena excommunicationis
inhibetur est deferre tonsuram: uel habitum clericalem. et
eo. altercatōis. li. vj. Glo. ubi dicit hoc intelligendum
647

de his q̄ facti s̄t bigami s̄e sine interpretat̄e ī mino-
ribus. Secus in maioribz. Et fm̄ ge. ibi. ille tex. lo-
quit̄ d̄ bigamis laicis. nō aut̄ monachis. nam isti
gaudet̄ p̄uilegio clericali. Nō ob. tex. lxxiii. di.
q̄sq̄: vbi d̄: bigamū esse nudatū oī p̄uilegio cle-
ricali. 7 laicā solū h̄re cōmunionē. Et sic v̄ q̄ biga-
mus nō possit esse monachus. R. Jo. an. in regu-
la delictū. in mer. q̄ erit laicus p̄fessus: qd̄ esse pōt
c. ex eo. de elec. li. vj.

Calix nō debet esse de
ere: ut auricalco: aut cupio: aut plūbo.
q̄ p̄ter eruginē ista vomitū puocant:
nec d̄ ligno: p̄ter poros. ne subintret sanguis. nec
de vitro p̄ter fragilitatē: nec de lapide: p̄ter eius
ineptitudinē. de ple. di. j. vasa. 7. c. 7. calix. vbi d̄ q̄
tā calix q̄ patena d̄it eē de auro: v̄ argēto: v̄ stā-
no. Et q̄ de his t̄n̄ tribz mētionē facit: oēm aliam
materiā p̄hibē v̄. l. 3. astē. li. iiii. d̄ mente Rod. di
cat q̄ sub stāno intelligit̄ plūbuz. Et nō. fm̄ De.
d̄ pal. q̄ si calix argēteus cōsecratus postea deaurē-
tur indiget cōsecratōe. q̄ p̄secratio fit in sup̄ficie.
Nota t̄n̄ q̄ si calix deaurat̄ p̄secrat̄: l. 3. postmodū
depdat̄ auz. nō p̄ter hoc v̄ denuo cōsecrandus:
nec est s̄ile in eo: sicut in pietē ecclesie q̄ decrustat̄
indiget recōsecratōe: nā in positōe auri. qd̄ ita s̄i-
tiliter ponit. nō v̄ q̄ sit ita p̄secratio in sup̄ficie ip̄i-
us: q̄n remaneat in argēto. Et ita f̄uat pluetudo.
Carcer. vide s̄. accusatus. 7. j. incarceratus.

Casus fortuitus. Quid sit:
Dic fm̄ panoz. p̄ glo. in. c. vnico. de co.
q̄ est inopinate rei euentus q̄ p̄uideri n̄
pōt. Vbi q̄ diligētissimus p̄uidisset. non est casus
fortuitus. Bone exemplū. Domus tua minabat̄
ruinā. domus corruit 7 interfecit equū tibi cōmo-
datū. certe nō pōt dici casus fortuitus. q̄ diligētis-
simus repasset domū: vel ibi nō habitasset. Si aut̄
domus nō minabatur ruinā: sed impetu tempe-
statis valide corruit: nō ē tibi ip̄utādū. Et ista faci-
unt ad. q. Nū qd̄ furtū cōpūteē inter casus fortui-
tos: Glo. in. j. civilis reperit̄ur contrarie. S̄z cō-
muniter tenet̄. q̄ aut p̄ violētiam fuit tibi res sub-
tracta. et est casus fortuitus. Intellige q̄n non fui-
sti in aliqua culpa. puta. q̄ non transibās p̄ loca pi-
culosa. Si autē cōmittit̄ furtuz clandestine. Et tūc
si ab ea p̄sona a qua etiā diligētissimus non p̄ca-
uisset. puta ab vxore: vel filio. 7 est casus fortuitus
Secus si ab ea p̄sona a qua diligētissimus p̄ca-
uisset. puta a vili famulo: vt in. l. q̄ fortuitus. l. d̄
pig. act.

Vtrū ex pacto veniāt casus fortuiti: Glo. vbi s̄
dicit. q̄ in cōtractu nō tenetur quis ex generali pa-
cto. Sed o3 q̄ casus fortuiti specialiter numerent̄
S̄z accursius in. l. sed 7 li. q̄s. §. quesitum. ff. si quis
cau. quem sequit̄ Jo. an. dicit. q̄ aut nullus casus
fortuitus fuit expressus. et nō valet generalis obli-
gatio. neq̄s sub inuolutione verborz renūciaret ei
iuri: cui non esset in specie renūciaturus. Et hec
opi. placet Panoz. Si v̄o aliqui casus fortuiti fue-
rūt specialiter enumerati. et secuta fuit clausula ge-

neralis. puta. 7 de omnibus alijs. tunc tenet̄ etiaz
in non expressis. optime ad hoc facit tex. in. c. q̄ ad
agendū de. pecu. li. vj. Bar. t̄n̄ in. d. §. quesitum v̄
detur velle. q̄ sub illa clausula generali veniunt ca-
sus consimiles exp̄ssis. non autem maiores. quod
satis placet Panoz. quia in odiosis clausula ge-
neralis non comprehendit maiora expressis v̄ ē ter.
notabilis in de. non potest. de. p̄cur. Secus de nō
odiosis: vt in constitutione p̄curatoris. in qua ex-
pressis aliquibz requirentibz sp̄ale mandat̄: 7 sub
iecta clausula generali veniūt maiores casus exp̄s-
sis. vt notat Inno. in. c. sedes. de rescriptis.

An aut̄ renunciatio generalis firmetur iuramē-
to vel saltem iuramentū sit obligatorū: Jo. an. di-
cit. q̄ nō. quia renunciatio generalis nō valet ex de
fectu consensus. q̄ nō v̄: q̄ ille consenserit de casi-
bus nō exp̄ssis. Sic iuramentuz nō obligat v̄tra
consensum. facit. c. pe. 7. c. quinquauallis: de iureiur.
7 est notabile dictū. Et credo q̄ in foro p̄niali: q̄s
obligetur fm̄ suū cōsensum.

Lessatio a diuinis. vide. j. interdictū vltimo.

Citatio. Citari pōt q̄s ex cā i p̄ma
citatione. per terminum breuem 7 p̄mi-
torū. Sed nisi necessitas vigeat: non de-
bet quis moneri vel citari nisi tribus edictis: vel
vno p̄emptorio: qd̄ cōtinere debet tātū t̄ps quan-
tum tria edicta: extra de dila. c. j. vbi de hoc in glo.
7 tale p̄emptorium habet vim trine citationis: vt
in. l. tres denūciationes. l. quō et q̄n in.

Vbi cūq̄ agitur ad penas incurrendas: 7 iu-
ra exigunt trinam monitionē: nunq̄ citatio etiaz
p̄emptoria habet v̄z trine citationis fm̄ Jo. an.
an. in. c. ex tue. de de. non re. Ratio quia in penali-
bus verba debent stricte intelligi et proprie. nō at̄
fictē et large. vt in. c. in nostra. de iniur.

Citatus non comparens etiam in primo termi-
no: debet condemnari in exp̄n. factis per aduer-
sarium. nec d̄z expectari vt sit p̄tumar in sc̄da 7 ter-
cia citatione: vt vult Bar. in aut. q̄ semel. l. quō 7
quando iudex.

Vtrum citatio facta die feriata ad diem non feri-
atam valeat: Rū. Panoz. in. c. si. de fer. fm̄ opi-
nionem Jo. cal. d. car. d. an. et Bar. in. l. j. §. nun-
ciatio. ff. de no. oper. nun. concludit. q̄ de iur̄ noit̄
valet talis citatio p̄. l. dies festos. l. de fer. vbi d̄-
citur q̄ silere debet horrida vox preconis: et Pa-
noz. intelligit non solū in ferijs introductis ad ho-
nozem dei. sed etiam in alijs introductis in fauorē
hominum. etiam idem putat in repentinis: nā im-
perator mandat eas sub eadem veneratione obser-
uari qua solennes. vt in. l. omnes. l. de fer. Et cō-
cludit Panoz. q̄ nullus actus istozū t̄n̄ pōt fieri
die feriata. l. p̄ceptum de citando. executio p̄ce-
cepti. l. actus citationis. 7 processus qui fit vigore
citationis.

Vtrum autem valeat citatio facta die non feri-
ata pro die feriata: Rū. Panoz. vbi s̄. post cal. et
Spe. 7 Jo. an. dicit. q̄ si ponitur. v̄sq̄. potest in q̄
libet die. j. festum comparere. Secus vbi simpli-
ter citatur: vt simpliciter compareat tali die que